

Openbaar lichaam Saba
Power Street 1, The Bottom
Saba, Caribisch Nederland
Tel: +599 416 3311/3312/3313
griffier@sabagov.nl

Eilandsraad

EILANDSVERORDENING op het gebruik van kunststofproducten voor eenmalig gebruik
(AB 2020, no. 5)

DE EILANDSRAAD VAN HET OPENBAAR LICHAAM SABA;

Overwegende:

dat het in het belang van de bescherming van het milieu noodzakelijk is de belasting daarvan door zwerfafval te beperken en zoveel mogelijk te voorkomen en daartoe regels te treffen over de omgang met kunststofproducten voor eenmalig gebruik;

dat de eilandsraad op 18 september 2018 akkoord is gegaan met een motie om regelgeving te ontwikkelen gericht op het verminderen van het aanbod en gebruik van kunststofproducten voor eenmalig gebruik;

dat het openbaar lichaam Saba, vertegenwoordigd door de gezaghebber, op 15 juli 2019 een intentieverklaring heeft ondertekend om te komen tot een uitfasering van kunststofproducten voor eenmalig gebruik in 2020;

dat het derhalve wenselijk is om een Eilandsverordening op het gebruik van kunststofproducten voor eenmalig gebruik vast te stellen;

Gelet op:

Artikel 149, eerste lid, en Artikel 152 van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba:

HEEFT BESLOTEN:

vast te stellen de eilandsverordening op het gebruik van kunststofproducten voor eenmalig gebruik.

Artikel I Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- a. Bestek: lepels, vorken, messen en ander gerei dat gebruikt wordt om mee te eten;
- b. Beker: hoge kop om uit te drinken;
- c. Bioplastic: kunststof die met organische, niet-fossiele basisstoffen worden geproduceerd.
- d. Confetti: feestversiering in de vorm van uit te strooien snippers;
- e. Draagtas: tas, met of zonder handgreep, om producten in te vervoeren;

- f. In de handel brengen: het voor het eerst op de markt aanbieden van een product;
- g. Kunststof: een materiaal bestaande uit een polymeer, waaraan mogelijk additieven of andere stoffen zijn toegevoegd, en dat als een structureel hoofdbestanddeel van eindproducten kan worden gebruikt, met uitzondering van natuurlijke polymeren die niet chemisch gewijzigd zijn en met inbegrip van styrofoam;
- h. Kunststofproduct voor eenmalig gebruik: een product dat geheel of gedeeltelijk van kunststoffen is gemaakt en niet werd bedacht, ontworpen of in de handel gebracht om binnen zijn levensduur meerdere cycli te maken door te worden teruggestuurd naar een producent om opnieuw gevuld te worden of opnieuw gebruikt te worden voor het doel waarvoor het gemaakt was.
- i. Monomeer: een stof die covalente bindingen kan vormen door herhaalde koppeling van soortgelijke of ongelijke moleculen onder de voorwaarden van de voor dat proces gebruikte polymerisatiereactie;
- j. Op de markt aanbieden: het in het kader van een handelsactiviteit, al dan niet tegen betaling, verstrekken van een product met het oog op distributie, consumptie of gebruik;
- k. Polymeer: een stof die bestaat uit moleculen die worden gekenmerkt door een opeenvolging van een of meer soorten monomeereenheden. Die moleculen moeten over een reeks molecuulgewichten verdeeld zijn, waarbij de verschillen in molecuulgewicht in de eerste plaats het gevolg zijn van verschillen in het aantal monomeereenheden. Een polymeer bevat het volgende:
 - a) een gewichtsmeerderheid van moleculen die bestaan uit ten minste drie monomeereenheden die op covalente wijze aan ten minste een andere monomeereenheid of andere reactieve stof zijn gebonden;
 - b) minder dan een gewichtsmeerderheid aan moleculen van hetzelfde molecuulgewicht.In deze definitie betekent „monomeereenheid” de gereageerde vorm van een monomeer in een polymeer;
- l. Rietje: een buisje om drinken mee op te zuigen;
- m. Roerstaafje: gerei dat wordt gebruikt voor het mengen of omroeren van dranken;
- n. Voedselverpakkingen: alle producten die kunnen worden gebruikt voor het insluiten, beschermen, afleveren en aanbieden van voedsel;
- o. Wattenstaafjes: een staafje met aan een of twee uiteinden een klein plukje watten.

Artikel 2 Toepassingsbereik

De bepalingen in deze verordening zijn van toepassing op kunststof bestek, bekers, borden, confetti, draagtassen, rietjes, roerstaafjes, voedselverpakkingen en wattenstaafjes voor eenmalig gebruik.

Artikel 3 Verbodsnorm (kunststof) draagtassen voor eenmalig gebruik

- 1. Het is verboden kunststof draagtassen voor eenmalig gebruik in de handel te brengen.

2. Draagtassen voor eenmalig gebruik vervaardigd van een ander materiaal dan kunststof mogen niet om niet in de handel worden gebracht.

Artikel 4 Verbodsnorm overige kunststofproducten voor eenmalig gebruik

Het is verboden de volgende kunststofproducten voor eenmalig gebruik in de handel te brengen:

- a. bekers;
- b. bestek;
- c. borden;
- d. confetti;
- e. rietjes;
- f. roerstaafjes;
- g. voedselverpakkingen, en
- h. wattenstaafjes met plastic staafjes.

Artikel 5 Ontheffing van het verbod

1. Het Bestuurscollege kan op een gemotiveerd schriftelijk verzoek ontheffing verlenen van het verbod in de artikelen 3 en 4.
2. Een verzoek tot ontheffing kan worden ingediend wanneer producten genoemd in de artikelen 3 en 4 noodzakelijk zijn voor medische doeleinden of in andere context waarin hygiëne anderzijds niet voldoende kan worden gewaarborgd.
3. Aan de ontheffing kunnen voorwaarden worden verbonden.
4. Een gemotiveerd schriftelijk verzoek om ontheffing dient zes weken voorafgaand aan de ingebruikneming van de betreffende producten te worden ingediend.

Artikel 6 Toezicht en opsporing

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze Verordening zijn belast:
 - a. De ambtenaren van Politie;
 - b. De ambtenaren door het Bestuurscollege of de Gezaghebber daartoe aangewezen van het cluster eilandbeheer;
 - c. Andere door het Bestuurscollege of de Gezaghebber daartoe aangewezen ambtenaren.
2. Ambtenaren van politie zoals genoemd onder lid 1 sub a van dit artikel, zijn bevoegd bij overtreding van het bepaalde bij of krachtens deze verordening een bij verstoring van de openbare orde of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, de bevelen te geven die noodzakelijk worden geacht voor de handhaving van de openbare orde.

Artikel 7 Strafbepaling

Overtreding van het bepaalde bij of krachtens deze Verordening wordt gestraft met een hechtenis van ten hoogste drie maanden of met een geldboete van ten hoogste de tweede categorie en kan bovendien worden gestraft met het openbaar maken van de rechterlijke uitspraak.

Artikel 8 Inwerkingreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2021.
2. In afwijking van het eerste lid:
 - a. treedt artikel 4, onderdelen a t/m f en h in werking met ingang van 1 mei 2021
 - b. treedt artikel 4, onderdeel g in werking met ingang van 1 oktober 2021

Aldus vastgesteld in de vergadering van de eilandsraad van 27 augustus 2020.

De Eilandsgriffier

De Gezaghebber

A.M. Levenstone

J. G. A. Johnson, M. Ed.

EILANDSVERORDENING op het gebruik van kunststofproducten voor eenmalig gebruik
(AB 2020, no.6)

MEMORIE VAN TOELICHTING

DE EILANDSRAAD VAN HET OPENBAAR LICHAAM SABA;

Algemeen:

1. Inleiding

Het openbaar lichaam Saba streeft naar een gezonde leefomgeving voor alle inwoners en een versterking van het groene imago van het eiland. In dat kader werkt het openbaar lichaam toe naar het verminderen van de hoeveelheid (zwerf)afval en schadelijke stoffen die op het eiland terecht komen en in het bijzonder naar een vermindering van materialen die een groot risico hebben om in het milieu te belanden, zoals kunststofproducten. Om dat te bereiken, werkt het openbaar lichaam samen met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aan maatregelen die gericht zijn op het verminderen van plastic zwerfafval. De onderhavige eilandsverordening op het gebruik van kunststofproducten voor eenmalig gebruik past daarbij.

De verwachting is dat met de genoemde maatregel het aandeel plastic producten voor eenmalig gebruik in het zwerfafval aanzienlijk zal verminderen.

2. Overwegingen bij de invoering van een verbod op categorieën kunststofproducten voor eenmalig gebruik

Zwerfafval

Saba kampt met een plastic zwerfafvalprobleem dat het gevolg is van het gebruik van kunststofproducten voor eenmalig gebruik. Op Saba worden kunststofproducten voor eenmalig gebruik in grote getalen op de markt gebracht. De meeste van die producten worden geïmporteerd en blijven in het afvalstadium op het eiland achter. Na afdanking verspreiden de wegwerpplastics zich over het landschap en naar zee, waar ze een bedreiging vormen voor het milieu en de koraalriffen rond de eilanden die bekend staan om hun schoonheid en tevens van aanzienlijk belang zijn voor de lokale economie.

De kunststofproducten voor eenmalig gebruik bedreigen niet alleen Saba's natuur en lokale economie, ze kunnen ook maar in beperkte mate worden gerecycled in het kleinschalige recyclingsysteem op Saba. Sommige plastic producten, zoals plastic flessen en andere harde plastics, kunnen makkelijk worden gescheiden van ander restafval en vervolgens worden

geëxporteerd voor recycling. Veel andere wegwerpplastics daarentegen, worden met het restafval mee verbrand in een openlucht verbrander en dat gaat gepaard met emissies van schadelijke stoffen. Het verbranden van kunststofproducten voor eenmalig gebruik is helaas veelal noodzaak, omdat het exporteren van die categorieën kunststofproducten vaak te kostbaar is en bovendien in het recyclingsproces te weinig oplevert vanwege de lage waarde van dit type plastic. Dat laatste zorgt er ook voor dat er weinig interesse is van buitenaf in het afnemen van deze afvalstroom. De exportmogelijkheden zijn daardoor zeer beperkt.

Bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen

De wens om een oplossing te vinden voor het verminderen van wegwerpplastics bestaat op Saba al langere tijd. In 2018 werd door de eilandsraad van Saba een motie aangenomen om regelgeving te ontwikkelen die gericht is op het verminderen van het aanbod en gebruik van wegwerpplastics. In de zomer van 2019 ondertekenden het openbaar lichaam, vertegenwoordigd door de gezaghebber, en de staatssecretaris van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een intentieverklaring gericht op de uitfasering van plastic producten voor eenmalig gebruik op Saba,. Het invoeren van een verbod op kunststofproducten voor eenmalig gebruik past ook binnen bredere ontwikkelingen die zich op dit gebied voordoen in Europa en de rest van de wereld.

De afgelopen jaren is er op Saba ook een maatschappelijke trend waargenomen in de richting van vervanging van wegwerpplastics door milieuvriendelijke alternatieven, met name bij restaurants en hotels. Eén hotel heeft eigenstandig het gebruik van plastic flessen in de ban gedaan. Zij biedt gasten een herbruikbare waterfles aan en er staan verschillende watertappunten op het terrein. Verschillende hotels en restaurants zijn inmiddels overgestapt op duurzame alternatieven voor wegwerpproducten, zoals rietjes van papier of gras en kartonnen eetbakjes.

Hoewel er door een enkele speler in de horeca- en dienstverleningssector voorzichtige pogingen zijn ondernomen bij het helpen reduceren van het gebruik van kunststofproducten voor eenmalig gebruik, kan niet worden gezegd dat de marktspelers op Saba uit eigen beweging structureel verantwoordelijkheid hebben genomen voor dat type producten na het op de markt brengen ervan. Er is door de detailhandel incidenteel geëxperimenteerd met het inkopen van duurzame artikelen, zoals afhaalverpakkingen gemaakt van karton, maar dat heeft vooralsnog niet tot structurele veranderingen geleid. Er wordt door marktpartijen onvoldoende nagedacht over de vraag wat er met kunststofproducten voor eenmalig gebruik moet gebeuren na consumptie, terwijl de impact van dergelijke producten op het milieu groot is. In een eerder stadium is geprobeerd om via informele afspraken marktspelers op hun verantwoordelijkheden aan te spreken bij het reduceren van wegwerpplastics. Zo werd een convenant gesloten om het gebruik van plastic tassen bij de supermarkten terug te dringen. Dat bleek echter geen effectieve maatregel. Ingrijpen via regeling door het openbaar lichaam ligt, gelet op ervaringen uit het recente verleden en het de daaraan gerelateerde verzoek vanuit de markt om een ‘level playing field’, daarom meer in de rede.

Consultatie en draagvlak

Vooruitlopend op de implementatie van een verbod op wegwerpplastics is in verschillende rondes met belanghebbenden gesproken over maatregelen om het gebruik van wegwerpplastics terug te dringen. De gesprekken zijn gevoerd met de branches die redelijkerwijs de grootste impact ondervinden van een verbod op wegwerpplastics, namelijk de horeca en supermarkten. In totaal zijn er op het eiland 6 hotels, 15 restaurants en cafés, 6 supermarkten en 1 marktverkoper. Daarnaast zijn ook eilandbewoners via een enquête om suggesties voor de aanpak van wegwerpplastics verzocht. Voorts zijn via een denktank, waarin supermarkten, horeca en burgers waren vertegenwoordigd, verschillende maatregelen besproken om het gebruik van wegwerpplastics terug te dringen. Uit deze gesprekken, en de eerdere consultaties met belanghebbenden, werd duidelijk dat er breed draagvlak is voor de invoering van een verbod op bepaalde categorieën wegwerpplastic.

Bij de gespreksronde over de aanpak van wegwerpplastics kwam vanuit zowel het bedrijfsleven als vanuit de lokale gemeenschap sterk het verzoek naar voren om via overheidsingrijpen een krachtig standpunt op wegwerpplastics in te nemen en met dwingende maatregelen te komen. Zowel burgers als bedrijven beschouwen een regeling van het openbaar lichaam als de meest effectieve maatregel voor het terugdringen van wegwerpplastics op het eiland. Vanuit de bedrijven is het belangrijkste argument daarvoor dat een regeling bijdraagt aan het creëren van een gelijk speelveld voor alle betrokkenen. Daardoor blijft er geen ruimte over voor bedrijven om de uitfasering van plastic producten voor eenmalig gebruik naast zich neer te leggen.

3. De reikwijdte van het verbod

De nieuwe verordening beoogt een forse reductie van de meest vervuilende en minst recyclebare wegwerpplastics door het in de handel brengen ervan te verbieden. Beoogd wordt een vermindering van de impact van (micro)plastics op het milieu en een reductie van het aandeel plastic in het afvalstelsel en in het zwerfafval in het bijzonder. Om tot een drastische reductie te komen van de meest vervuilende en minst recyclebare wegwerpplastics, heeft het verbod betrekking op de volgende reeks plastic wegwerpproducten: bestek, bекers, borden, confetti, draagtassen, rietjes, roerstaafjes, voedselverpakkingen en wattenstaafjes voor eenmalig gebruik. Uit de door Saba gehouden stakeholdersconsultatie blijkt dat er voor deze specifieke producten draagvlak is voor een volledig verbod.

Het verbod geldt niet voor producten die bij import naar Saba zijn verpakt in producten genoemd in artikelen 3 en 4 en die vervolgens in de handel worden gebracht (bijvoorbeeld groenten en fruit verpakt in plastic zakken of eieren verpakt in styrofoam verpakkingen). Het verbod ook laten gelden voor dergelijke verpakkingen is niet opportuun, omdat dit een te grote impact heeft op de (fragiele) importlijnen. Wel is het verboden om producten lokaal te verpakken in producten

genoemd in artikelen 3 en 4 en deze vervolgens in de handel te brengen. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor het na de import verpakken van groenten en fruit.

Voor een nadere duiding van een deel van de kunststofproducten waar het verbod voor gaat gelden, is aansluiting gezocht bij hetgeen daar in het dagelijkse spraakgebruik onder wordt verstaan, met dien verstande dat onder het begrip (draag)tas in deze artikelen wordt verstaan, elke zak of buidel die je (meestal aan de hand) meeneemt om erin op te bergen wat je bij je wilt hebben. Een draagtas is dus een verpakking, met of zonder handgreep, bedoeld om – al dan niet een verzameling - producten in de hand of op de rug mee te vervoeren. Daaronder vallen ook tassen, met of zonder handgreep, die in (super)markten vaak gebruikt worden voor onverpakte levensmiddelen, zoals groente en fruit. Vuilniszakken vallen niet onder het verbod.

Het verbod gaat gelden voor de in artikel 3 en 4 aangewezen categorieën kunststofproducten voor eenmalig gebruik. Die categorieën producten kunnen van een grote verscheidenheid aan kunststoffen worden gemaakt. Kunststoffen zijn er in vele soorten en maten. Voor de omschrijving van kunststofproducten in deze verordening is aansluiting gezocht bij de begripsomschrijving die wordt gehanteerd in Europese regelgeving. Kunststoffen worden gedefinieerd als polymere materialen waaraan eventueel additieven zijn toegevoegd. Buiten alle twijfel staat daarom dat de zogeheten styrofoam voedselverpakkingen die op Saba vaak worden gebruikt om afhaalmaaltijden in te verpakken, binnen de reikwijdte van verboden kunststofproducten voor eenmalig gebruik vallen.

Maar ook sommige natuurlijke polymeren kunnen onder de eerder aangehaalde definitie van kunststoffen vallen. Het betreft dan de zogeheten bioplastics. De in de onderhavige eilandsverordening aangewezen kunststofproducten voor eenmalig gebruik die met gewijzigde natuurlijke polymeren worden geproduceerd of kunststoffen die op basis van biologische, fossiele of synthetische basisstoffen worden geproduceerd, komen niet in de natuur voor en vallen daarom ook binnen de reikwijdte van het verbod. De definitie van kunststoffen omvat daarom ook de op polymeren gebaseerde rubberen producten en kunststoffen op biologische basis en biologisch afbreekbare kunststoffen, ongeacht of zij van biomassa zijn afgeleid of bedoeld zijn om na verloop van tijd biologisch af te breken. Kunststoffen op biologische basis en biologisch afbreekbare kunststoffen hebben eenzelfde levenscyclus als kunststoffen die zijn geproduceerd uit fossiele brandstoffen, tenzij deze worden verwerkt in een commerciële compostfaciliteit. Aangezien Saba geen commerciële compostfaciliteit heeft en wegwerpplastics bovendien een relatief grote kans hebben als zwerfafval te eindigen, is besloten de genoemde producten gemaakt van kunststoffen in de brede zin van het begrip te verbieden.

4. Wanneer geldt het verbod?

Met ingang van 1 januari 2021 is het in de handel brengen van kunststoffassen voor eenmalig gebruik verboden. Er is gekozen voor een relatief snelle invoering van het verbod, omdat de stakeholders al geruime tijd op de hoogte zijn van de plannen met betrekking tot dit verbod. Ook zijn er reeds voldoende alternatieven beschikbaar in de vorm van papieren tassen en herbruikbare tassen. De stakeholders krijgen tot 1 januari 2021 de tijd om hun huidige voorraden plastic tassen op te gebruiken.

Op diezelfde datum mogen tassen voor eenmalig gebruik die van een ander materiaal zijn vervaardigd dan kunststof niet meer gratis in de handel worden gebracht. Detailhandelaren of dienstverleners die besluiten om draagtassen voor eenmalig gebruik te verkopen die niet van kunststof zijn gemaakt, zoals papieren tassen voor eenmalig gebruik, mogen zelf de hoogte van het verkoopbedrag daarvan vaststellen. Er is voor gekozen deze maatregel tegelijkertijd in te voeren om verwarring voor stakeholders zoveel mogelijk te voorkomen. Beide maatregelen zullen gezamenlijk worden gecommuniceerd.

Voor bekers, bestek, borden, confetti, rietjes, roerstaafjes en wattenstaafjes krijgen stakeholders tot 1 mei 2021 de tijd om de huidige voorraden op te gebruiken. Voor deze producten wordt meer tijd gegeven om, naast tijd voor uitfasering, de stakeholders ook voldoende tijd te geven voor het vinden van geschikte alternatieven. Voedselverpakkingen zullen per 1 oktober 2021 verboden worden. Uit de consultaties met stakeholders is gebleken dat het vinden van alternatieven voor dit product het meest uitdagend is. Daarom krijgen stakeholders ruim een jaar voordat het verbod op dit product in gaat.

5. Voor wie geldt het verbod?

Het verbod op het in de handel brengen van kunststofproducten voor eenmalig gebruik richt zich tot alle op Saba aanwezige personen die een van de in artikel 3 en artikel 4 genoemde producten voor eenmalig gebruik in de handel brengen. Dat kunnen bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend zijn: producenten, winkeliers en importeurs. Omdat het verbod geldt voor eenieder die in het kader van een handelsactiviteit, al dan niet tegen betaling, wegwerpplastic verstrekt met het oog op distributie, consumptie of gebruik vallen bijvoorbeeld ook lokale distributeurs, leveranciers en webshops onder het verbod. Concreet betekent dit dat het verbod de gehele detailhandel en dienstverleningssector van Saba treft.

6. Uitzonderingen

Er is gekozen voor het introduceren van een ontheffingsmogelijkheid van het verbod. Een verzoek tot ontheffing kan worden ingediend wanneer producten genoemd in de artikelen 3 en 4 noodzakelijk

zijn voor medische doeleinden of in andere context waarin hygiëne anderzijds niet voldoende kan worden gewaarborgd. Om zo veel mogelijk te garanderen dat de ontheffing alleen plaatsvindt in situaties waarin geen andere mogelijkheid is dan het gebruik van plastic producten voor eenmalig gebruik, is het mogelijk gemaakt om voorwaarden aan de ontheffing te verbinden. Een gemotiveerd verzoek kan worden ingediend bij het bestuurscollege, die de aanvraag beoordeelt. De bestuursrechtelijke rechtsbescherming wordt geregeld via de Wet administratieve rechtspraak BES.

7. Gevolgen voor burgers en bedrijven

Met ingang van het verbod op wegwerpplastics zullen bedrijven, met name horecabedrijven en supermarkten, genoodzaakt zijn alternatieven te zoeken voor de kunststof wegwerpproducten die momenteel worden aangeboden. Alternatieven die de laatste jaren al op het eiland zijn verschenen, zijn papieren en bagasse bordjes, bekertjes en voedselverpakkingen, herbruikbare rietjes, herbruikbaar bestek, katoenen zakjes voor versproducten en herbruikbare boodschappentassen.

Omdat duurzame alternatieven vaak duurder zijn dan wegwerpplastics, kan een volledige overstap naar alternatieven financiële consequenties hebben. Als bedrijven besluiten dergelijke kosten door te vertalen in de verkoopprijzen van hun producten kan dat ook de individuele consument raken.

Daar staat tegenover dat het met de kostenstijging mogelijk meevalt. Niet alle wegwerpproducten die nu worden aangeboden moeten noodzakelijkerwijs door een alternatief worden vervangen. Het verstrekken van rietjes bij dranken is bijvoorbeeld niet noodzakelijk, evenals het verstrekken van plastic bestek bij een afhaalmaaltijd. De hogere inkoopkosten van duurzame alternatieven die moeten worden gedragen door bedrijven kunnen dus gedeeltelijk worden gemitigeerd door in het geheel af te zien van de inkoop van (duurzame, herbruikbare) rietjes of wegwerpbestek. Het is aan de bedrijven om daarin een eigen keuze te maken. Als de keuze valt op het vervangen van producten voor eenmalig gebruik door herbruikbare varianten, hoeft er bovendien maar eenmalig hogere kosten te worden gemaakt.

Het is onmogelijk om in dit stadium een accurate inschatting te maken van de wijze waarop bedrijven invulling gaan geven aan het verbod op het in de handel brengen van de kunststofproducten voor eenmalig gebruik. Bedrijven hebben immers de keuze om de producten te vervangen door duurzame alternatieven voor eenmalig gebruik, herbruikbare alternatieven of bedrijven kunnen ervoor kiezen om voor enkele artikelen helemaal geen vervanging in te kopen. De overwegingen om bepaalde nalevingsopties te kiezen verschillen per bedrijf en moeten in de nabije toekomst nog blijken.

Burgers zullen moeten wennen aan nieuwe producten en materialen. Daarnaast kan het voorkomen dat bepaalde producten voor consumenten iets duurder worden. Het is de inschatting dat de hogere

kosten voor alternatieve producten maar een klein percentage bedragen van de totale kosten die huishoudens besteden aan boodschappen. Om de gevolgen voor burgers verder te verzachten worden de volgende maatregelen getroffen.

Via een te ontwikkelen communicatiecampagne worden burgers (en bedrijven) geadviseerd over beschikbare en geschikte alternatieven, waaronder het gebruik van herbruikbare en betaalbare alternatieven zoals kartonnen producten, en wordt indien mogelijk ondersteuning geboden door een eerste set alternatieven gratis aan inwoners van Saba aan te bieden. Voor de communicatiecampagne is een bedrag van \$19,000 gereserveerd. Het belangrijkste onderdeel van de campagne is gericht op het aanbieden van een 'starterspakket' met informatie en alternatieven voor wegwerpplastics aan alle huishoudens op het eiland. Het verspreiden van deze pakketten zal worden gedaan door lokale ambassadeurs vanuit de scholen of de Lion's Club. Daarnaast zullen als onderdeel van de campagne posters en video's worden verspreid. Er wordt hierin zoveel mogelijk samengewerkt met de jongste generaties Sabanen onder andere via de scholen, Saba Conservation Foundation en andere organisaties die met jongeren werken. Verder is voor de introductie van alternatieven via evenementen een bedrag van \$5,000 gereserveerd.

Er worden niet alleen stappen ondernomen vanuit het openbaar lichaam zelf. Een winkel op Saba is gestart met de inkoop van duurzame alternatieven voor wegwerpplastics en deelt daarvan enkele producten gratis uit aan bedrijven, met als doel leverancier van duurzame alternatieven te worden. Saba zal dergelijke initiatieven zo goed mogelijk ondersteunen, zodat de detailhandel en dienstverleningssector op Saba zoveel mogelijk toegerust is op het gebruik van herbruikbare en duurzame alternatieven wanneer het verbod op het in de handel brengen van de in de afvalstoffenverordening gespecificeerde wegwerpplastics volledig in werking is getreden.

8. Handhaving en naleving

Het openbaar lichaam is verantwoordelijk voor handhaving van het verbod. Handhaving van de maatregel is gericht op een relatief klein aantal bedrijven. De aanspraak op de totale handhavingscapaciteit kan daarom tot een minimum worden beperkt. De handhavingstaken worden belegd bij de huidige teams die verantwoordelijk zijn voor de inspectie van horeca en supermarkten. Het uitvoeren van een controle op de aanwezigheid van de in het handelsverbod aangewezen wegwerpplastics tijdens de reguliere horeca- en supermarktcontroles is een bescheiden extra taak.

Het introduceren van een apart meldpunt voor consumenten wordt niet noodzakelijk geacht. Consumenten die een overtreding van het verbod willen melden kunnen daarvoor terecht bij de *Government Information Services*, waarna de melding terecht komt bij de verantwoordelijk beleidsmedewerker van het openbaar lichaam.

De verbodsnorm zal moeten leiden tot een verandering van het gedrag van alle betrokkenen, van winkelier tot consument. De marktpartijen zullen zich moeten oriënteren op andere producten en in sommige gevallen de klant erop moeten wijzen dat er betaald moet worden voor tassen voor eenmalig gebruik. De consument doet er op zijn beurt verstandig aan vanaf de invoering van het verbod een eigen tas en andere herbruikbare producten mee te nemen. Uit door het openbaar lichaam verricht onderzoek bleek dat het draagvlak onder de inwoners van Saba voor een verbod groot is en het verbod ook acceptabel gevonden wordt. Het is de inschatting dat die accepterende grondhouding en de immateriële voordelen die normconform gedrag kunnen opleveren, bijdragen aan de naleving van het verbod. Een bewustwordings- en voorlichtingscampagne met heldere communicatie over het verbod vanuit het openbaar lichaam moet naleving verder ondersteunen.

Verder zijn de reguliere handhavings- en toezicht bepalingen opgenomen op basis waarvan ambtenaren van politie, bijzondere opsporingsambtenaren en ambtenaren daartoe benoemd door het bevoegd gezag, toezicht kunnen houden op naleving. De strafbepaling en handhavings- en toezichtbepalingen zijn conform de mogelijkheden zoals genoemd in de wet openbare lichamen van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

9. Consultatie en inspraak

Na de eerste stakeholderconsultatie is een denktank opgericht met daarin burgers en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven. Deze denktank is op verschillende momenten geconsulteerd over de inhoud van een verbod op wegwerpplastics. Op basis van de input uit de denktank is de definitieve lijst opgesteld van producten die onder het verbod komen te vallen. Ook is nagedacht over andere maatregelen, zoals een convenant om het gebruik van andere, niet in het verbod meegenomen wegwerpplastics, zoals ballonnen, tegen te gaan en is nagedacht over manieren om het gebruik van herbruikbare producten te stimuleren. Onder andere het plan om een 'starterspakket' samen te stellen voor huishoudens, met daarin enkele herbruikbare producten is met input van de denktank vormgegeven.

Een eindconcept van de regelgeving is in augustus 2020 ter consultatie voorgelegd aan belanghebbenden en eilandbewoners. Op basis van de input uit deze consultatieronde is aan artikel 1 een definitie van bioplastics toegevoegd om verder te verduidelijken wat er met deze term wordt bedoeld. De term bioplastics, in de hier gehanteerde definitie, verwijst niet naar plasticachtige biologisch afbreekbare alternatieven die chemisch gezien geen plastics zijn zoals gedefinieerd in deze verordening (polymeren waaraan mogelijk additieven of andere stoffen zijn toegevoegd, met uitzondering van natuurlijke polymeren die niet chemisch gewijzigd zijn). Daarom vallen sommige milieuvriendelijke alternatieven die momenteel op de markt verschijnen, zoals plasticachtige, maar niet chemisch gewijzigde materialen gemaakt van cactussen, niet onder dit verbod.

10. Inwerkingtreding

De inwerkingtreding van het verbod zal gefaseerd zijn, te beginnen met kunststofassen, gevolgd door de overige producten op de lijst uitgezonderd voedselverpakkingen, waarna ten slotte ook de voedselverpakkingen verboden worden. Deze gefaseerde inwerkingtreding is gekozen, om bedrijven voldoende mogelijkheid te geven alternatieven te vinden. Voor kunststofassen zijn verschillende goede alternatieven beschikbaar en ook lokaal al in gebruik. Voor overige producten wordt meer tijd gegeven, omdat bedrijven, met name restaurants en cafés, voldoende tijd nodig hebben kwalitatief goede en betaalbare alternatieven te vinden en te testen. Voor voedselverpakkingen is dit laatste uitdagend, zoals is gebleken uit gesprekken met stakeholders die alternatieven hebben getest. Om die reden zal nog enkele maanden langer worden gewacht met de inwerkingtreding van het verbod op voedselverpakkingen.

11. Monitoring

Een monitoringstraject zal in gang worden gezet om het effect van het verbod in kaart te brengen. Ook zullen de ontwikkelingen van nieuwe alternatieven voor wegwerpplastics nauwlettend worden gevolgd. Op basis van de resultaten van het verbod en de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van alternatieven voor wegwerpplastics, kan worden besloten de verordening aan te passen middels wijzigingen in danwel aanvullingen op het verbod.

Artikelsgewijze toelichting:

Artikel I Definities

Dit onderdeel bevat een omschrijving van enkele in de regeling gebruikte begrippen. De omschrijving van de begrippen kunststof, kunststofproducten voor eenmalig gebruik en in de handel brengen zijn gebaseerd op de definitie van deze begrippen in Richtlijn (EU) 2019/904 over de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu.

Als gevolg van deze omschrijving wordt onder kunststofproducten voor eenmalig gebruik ook verstaan de zogeheten ‘bioplastics’. Dat zijn kunststoffen die met gewijzigde natuurlijke polymeren worden geproduceerd of kunststoffen die op basis van biologische, fossiele of synthetische basisstoffen worden geproduceerd.

In de definitie van kunststof is expliciet opgenomen dat het materiaal ‘styrofoam’ daar onderdeel van uitmaakt. Het materiaal styrofoam wordt op Saba op grote schaal gebruikt als eenmalige voedselverpakking voor afhaalmaaltijden. Styrofoam verpakkingen belanden frequent als zwerfafval in het milieu op Saba. Om geen misverstanden te laten bestaan over de vraag of

styrofoam ook als kunststof moet worden beschouwd, is het expliciet opgenomen in de definitie van kunststof.

Met de definitie van draagtas wordt bedoeld op tassen die worden gebruikt voor het vervoeren van producten. Voorbeelden zijn, maar zijn niet beperkt tot boodschappentassen, tassen voor verse producten en tassen voor take-away bestellingen. Vuilniszakken, zip-lock zakjes ed. vallen niet onder deze categorie.

Artikel 3

In dit artikel wordt het verbod op het in de handel brengen van kunststof draagtassen voor eenmalig gebruik geïntroduceerd. Het verbod op het in de handel brengen geldt voor alle kunststof draagtassen voor eenmalig gebruik. Wat onder kunststof draagtassen moet worden verstaan, wordt nader omschreven in het algemeen deel van de toelichting.

Dit artikel bevat tevens een verbod op het gratis in de handel brengen van draagtassen voor eenmalig gebruik, gemaakt van een ander materiaal dan kunststof. Dat betekent dat onder meer voor papieren tassen door de consument moet worden betaald. Ook voor alle andere tassen die voor eenmalig gebruik zijn bedoeld, maar die niet van kunststof zijn gemaakt, moet een financiële bijdrage worden betaald. Het bedrag dat in rekening wordt gebracht voor deze tassen, mag niet worden verdisconteerd in de kosten voor een product (bijvoorbeeld voedsel), maar moet apart worden vermeld op de bon.

Artikel 4

Deze bepaling bevat een opsomming van kunststofproducten voor eenmalig gebruik die niet meer in de handel mogen worden gebracht. Voor de omschrijving van de producten in de onderdelen a t/m h is aansluiting gezocht bij hetgeen daar in het normale spraakgebruik onder wordt verstaan.

Artikel 5

In deze bepaling is voorzien in een (tijdelijke) ontheffingsmogelijkheid van het verbod. Het Bestuurscollege bepaalt of een verzoek in aanmerking komt voor ontheffing en kan aan een ontheffing voorwaarden verbinden. De bestuursrechtelijke rechtsbescherming wordt geregeld via de Wet administratieve rechtspraak BES.

Artikel 6 en 7 regelen handhaving en toezicht conform de mogelijkheden zoals genoemd in de wet openbare lichamen van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De hoogte van de maximale geldboete in de tweede categorie is te vinden in artikel 27 lid 4 van het Wetboek van Strafrecht BES. Op het moment van tekenen van deze verordening bedraagt deze boete maximaal USD 2.800.

Artikel 8 regelt de inwerkingtreding.